

ALVDAL KOMMUNE
TYNSET KOMMUNE
ENHET FOR LANDBRUK OG
MILJØ

NYHETSREV JULI 2023

*«Når mai er kald og vindfull, blir bondens lader fulle» sa en gang Thomas Tusser.
Det er med andre ord ikke alle ordtak man skal høre på. Flere steder i Innlandet meldes det om at 1.slåtten
kun var 50% av forventa avling. Også i våre kommuner har det vært tørt mange steder. Har du stort
avlingstap på grunn av det tørre været kan du være tilskuddsberettiget.*

Postadresse
Gjelen 3
2560 ALVDAL

Besøksadresse
Storsteigen VGS
E-post: postmottak@alvdal.kommune.no

Telefon
62 48 90 60

Org.nr: NO 939984194 MVA
Bankgiro: 1895.06.00140
Kto.skatt: 7855.05.04382

TILSKUDDSORDNINGER

Tilskudd ved produksjonssvikt

Søknadsfrist 31. oktober

Det har vært tørt mange steder og mange opplever en dårlig førsteslåt. Produksjonssvikt er tilskuddsberettiget hvis det skyldes klimatiske årsaker. Fra i år skal foretak melde produksjonssvikt digitalt. Du finner innmeldingstjenesten ved å klikke [her](#) eller søke opp skjemaet «Tilskudd ved produksjonssvikt (melding)» i Altinn. Oppdatert informasjon om tilskuddordningen finner du på Statsforvalteren i Innlandet sin [hjemmeside](#).

Meld ifra til kommunen!

Så fort du vurderer at det kan bli stor produksjonssvikt (avlingsskade) som følge av klimatiske forhold på arealene foretaket ditt driver, slik at foretaket kan bli berettiget tilskudd, må du melde ifra til kommunen om dette. Innmelding skal gjøres i Altinn, og det skal sendes inn en melding per vekstgruppe (grovfôr foretak m. husdyr,

grovfôr salgsproduksjon, korn og annet frø til modning, grønnsaker, poteter osv.). Egenandel ved produksjonssvikt er 30%. Du må ha en samlet avling på mindre enn 70% av normavling/gjennomsnittsavling (se lenger ned) for å være berettiget tilskudd.

Generelt

- Gjør det du kan for å begrense skaden.
- Registrer hva og hvor mye du har på lager av fôr/korn/poteter m.m., både før, under og etter vekstsesongen. Skriv det ned, så glemmer du det ikke.
- Arealene du driver må høstes, om ikke annet er avklart med landbrukskontoret.
- Ta bilder igjennom vekstsesongen av forhold du mener kan være relevant i en søknad. Bilder er som regel god dokumentasjon som kan forklare mer enn tusen ord.

Foretak med grovfôr og egne husdyr

Gjør gode notater som forklarer:

-Høstet avling maskinelt. Høstet avling må dokumenteres godt. Ta gjerne bilder av telleverket på pressa og lag en god oversikt over hvor mye fôr som er høstet hvor og når. Husk å skille mellom gras fra eng og andre grovfôrvekster. Ved innleid grashøsting, må man dokumentere høsting med faktura som viser antall rundballer m.m. Standard fôrverdi er 160 FEm/rundball fra eng og 144 FEm/rundball fra andre grovfôrvekster. Standard rundballvekt er 750 kg. Har du avvikende fôrverdi må du dokumentere dette både ved vekt av rundballer og fôranalyser for å få bruke foretakets verdier i et beregnet tilskudd. Her må man ta prøver og veie et representativt utvalg av rundballene.

-Hvordan dyrene dine beiter på fulldyrkede og overflatedyrkede arealer igjennom vekstsesongen. Her er det svært viktig å ha god oversikt over hvor mange dyr som har gått på de ulike arealene og tidsperioden de har gått her.

Årsaken til dette er at man ved en eventuell søknad om produksjonssvikt skal beregne hvor mye fôr som er tatt opp fra de fulldyrkede og overflatedyrkede arealene ved beiting. Gjør disse notatene ofte og daglig om det trengs! Eksempel på beitelogg kommer på neste side.

-Eventuell tilleggsfôring på beite. Blir det nødvendig med tilleggsfôring på beite, må det lages en oversikt over hvor mye det blir fôret med i løpet av vekstsesongen, og hva slags fôr dette er.

-Innkjøp eller salg av fôr. Kjøper foretaket inn fôr eller selger fôr, må dette dokumenteres med faktura ved en søknad om tilskudd ved produksjonssvikt.

Normavling for grovfôr (med egne husdyr) er fastsatt kommunevis.

HJELPESKJEMA FOR REGISTRERING AV BEITE-/FØRDAGER FOR FORETAK MED GROVFOÐDYR – som vedlegg til søknad om produksjonssvikt

Dyreslag	Antall dyr	Beiting på og føring fra dyrka jord		Innmarksbeite/ Utmarksbeite		Andel av grovfôropptak fra dyrka jord, %	Antall dager med beiting på og føring fra dyrka jord
		Fra (dato)	Til (dato)	Fra (dato)	Til (dato)		

NB: Det er helt avgjørende for behandlinga av søknad om avlingssvikt i grovfôr at søker gjør gode notater! Det må framgå hvor mange dyr som har beitet/blitt føret med årets avling av fulldyrket og overflatedyrket jord og hvor lenge. Fyll derfor inn dyreslag, antall dyr av de ulike dyreslaga, dato for når dyra begynte å beite på/bli føret med årets avling fra fulldyrket og overflatedyrket jord. Tilsvarende føres dyretall og datoer inn for innmarksbeite/utmarksbeite. De kategorier av dyr som skal brukes i avlingsskadesammenheng framgår av eksemplet nedenfor. Det er viktig å skille mellom fulldyrket/overflatedyrket jord og innmarksbeite/utmarksbeite fordi innmark- og utmarksbeite ikke inngår i avlingsskadeordningen.

NB: Innmarksbeite er jordbruksareal som kan benyttes som beite, men som ikke kan høstes maskinelt (se arealene på gardskart). Fulldyrket/overflatedyrket jord som beites skal ikke føres i kolonnen for innmarksbeite/utmarksbeite.

Eksempel på utfylling av skjema

Storfe: Foretak med 15 mjølkekyr, 12 ammekyr, 50 øvrige storfe. Alle dyra slippes på beite eller begynner å ete av årets avling 10.06. 12 ammekyr og 30 øvrige storfe går på både fulldyrket/overflatedyrket jord og innmarksbeite fra 10.06.-15.07 (anslår at de tar opp 70 % av grovfôret fra fulldyrket jord og 30 % fra innmarksbeite). 20 øvrige storfe beiter på dyrkamark fra 10.6. til 5.8 da 4 øvrige storfe slaktes og 16 øvrige storfe beiter videre til dyra settes inn 10.10. Fôrbeholdningen måles 25.10.

Sau: Foretak med 50 søyer med lam og 8 tomme søyer og 2 værer. Søylene har med to lam hver. 5 lam går hjemme på dyrkamark hele sommeren. Sauene slippes på beite (begynner å ete av årets avling) 15.05 og går på utmarksbeite fra 1.06.-10.09.

10 søyer m/lam tapes på utmarksbeite. 3/4 av lamma leveres direkte til slakt. Sauene settes inn 25.10., dvs. gjenværende øvrige småfe beiter hjemme fra 11.09.-24.10. Fôrbeholdningen måles 25.10.

Dyreslag	Antall dyr	Fulldyrket og overflatedyrket jord		Innmarksbeite/ utmarksbeite		Andel av grovfôropptak fra fulldyrket/ overflatedyrket jord, %	Antall dager med beite/fôr høstet på fulldyrket/ overflatedyrket jord. **
		Fra (dato)	Til (dato)	Fra (dato)	Til (dato)		
Mjølkekyr	15	10.06.	24.10.				136
Ammekyr	12	10.06.	15.07.	10.06.	15.07.	70	25
Ammekyr	12	16.07.	24.10.				100
Øvrige storfe	20	10.06.	05.08.				56
Øvrige storfe	16	06.08.	24.10.				79
Øvrige storfe	30	10.06.	15.07.	10.06.	15.07.	70	25
Øvrige storfe	30	16.07.	24.10.				100
Søyer m/lam	50	15.05.	31.05.				16
Søyer m/lam				01.06.	10.09.		
Øvrige småfe *	10	15.05.	31.05.				16
Øvrige småfe	10			01.06.	10.09.		
Øvrige småfe	70	11.09.	24.10.				43
Øvrige småfe	5	15.05.	24.10.			50	81
Hester	0						

*Øvrige småfe = søyer uten lam, lam uten mor, værer, geiter, kje
 **Antall dager i perioder med blanda beite er korrigert for prosent fôropptak fra dyrka jord. Eks.: 35 dager i alt på blanda beite * 70 % = 25 dager på fulldyrka/overflatedyrka

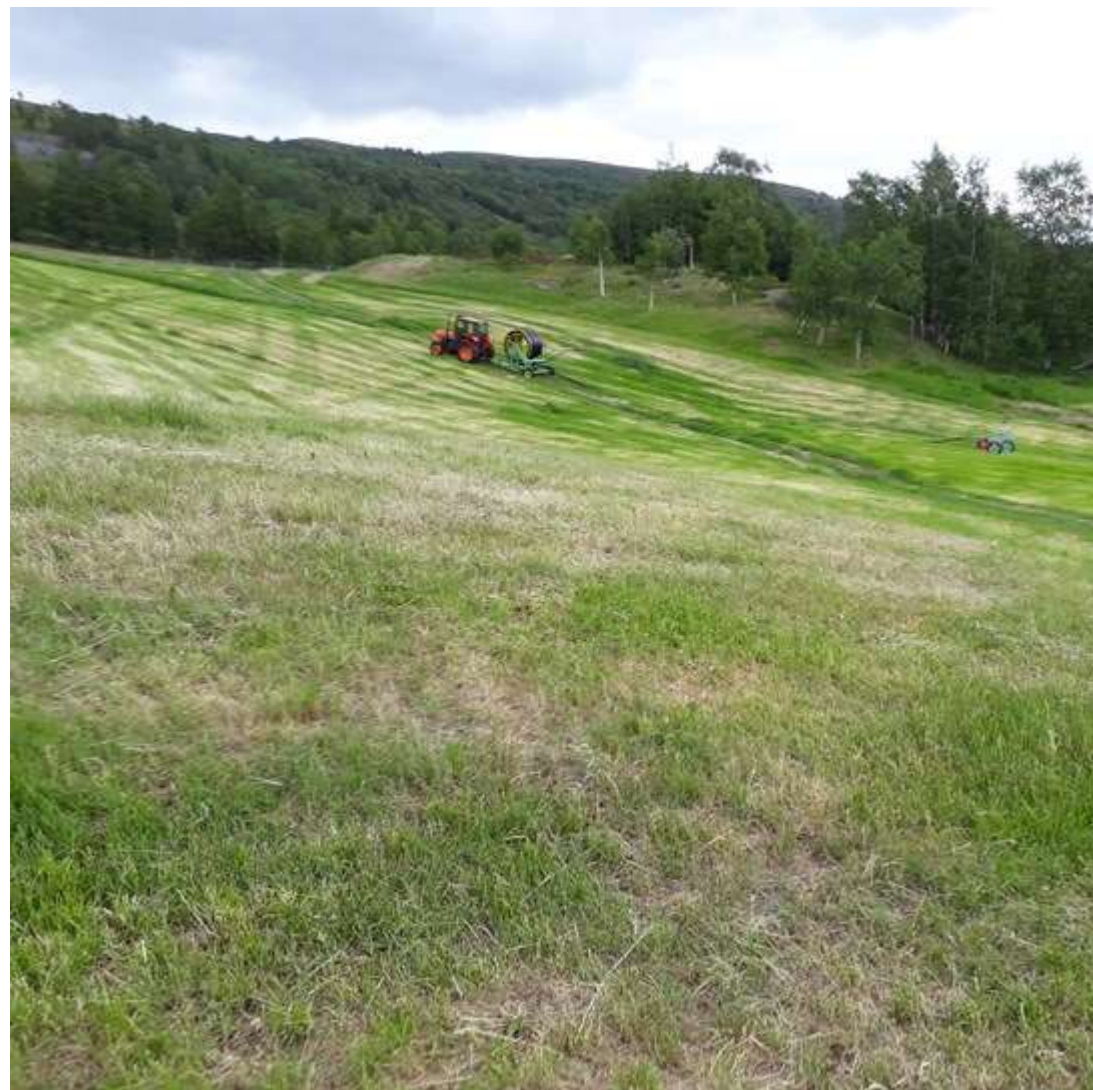
Salgsproduksjoner (korn og annet frø til modning, poteter og grønnsaker)

Tilskudd for avlingssvikt ved salgsproduksjoner vil beregnes ut ifra mengde solgt vare i skadeåret sett opp imot gjennomsnittsavling fem av de seks foregående årene (de fem beste).

-Har du noe på lager fra foregående år, er det viktig at dette dokumenteres godt før innhøsting.

-Solgt vare må dokumenteres for at det skal kunne bli med i beregningen av et eventuelt tilskudd for.

Ta kontakt med landbrukskontoret om du har spørsmål eller behov for veiledning, så hjelper vi deg så godt vi kan.

Postadresse
Gjelen 3
2560 ALVDAL

Besøksadresse
Storsteigen VGS
E-post: postmottak@alvdal.kommune.no

Telefon
62 48 90 60

Org.nr: NO 939984194 MVA
Bankgiro: 1895.06.00140
Kto.skatt: 7855.05.04382

TILSKUDD TIL SPESIELLE MILJØTILTAK I JORDBRUKET (SMIL)

Det er fortsatt tilskudd igjen til SMIL-tiltak i alle to kommunene. Nye søknader vil bli behandlet fortløpende, med siste frist 15. september.

TILSKUDD TIL DRENERING – NYTT FRA 1.JULI

I jordbruksavtalen ble det vedtatt å øke satsene for tilskudd til drenering fra 1. juli 2023:

Ny tilskuddssats:

kr 4.000,- pr. dekar for systematisk drenering, profilering og omgraving (Økning fra kr 2500 pr dekar)

kr 61,- pr. løpemeter ved usystematisk grøfting (økning fra kr 38 pr meter)

Det er søknadsdato som bestemmer tilskuddssatsen som ligger i Agros. Søkere som

har sendt inn søknad før 1. juli og ikke påbegynt dreneringsarbeidet, kan trekke søknaden og sende inn ny søknad med de nye satsene.

REGIONALT MILJØTILSKUDD (RMP) 2023

Fra og med i år er det vedtatt nytt regionalt miljøprogram som skal gjelde for 4 år. Årets veileder er nettopp klar, og i den kan du lese mer om hvilke tiltak du kan søke på, og hva satsene er.

For vår region er noen av de viktigste miljøtiltakene innen setring, miljøvennlig spredning av husdyrgjødsel (NB! Nye krav!), utsatt jordarbeidning (gjelder åpen åker-vekster, og **ikke** eng) og beiting av verdifulle jordbrukslandskap i innmark.

I vår har statsforvalteren kontrollert landbrukskontorets behandling av tilskuddssaker, og konklusjonen er at vi lokalt har vært for “snille” med tanke på avkorting for feilopplysninger, særlig innen RMP-ordningen. Konsekvensen av dette er at

kommunen er nødt til å skjerpe praksisen med avkorting for feilopplysninger sammenliknet med tidligere års praksis. For dere brukere er det nå enda mer viktig at dere setter dere godt inn i hvilke tiltak og tilskudd dere kan søke på. For mange av tiltakene som skal tegnes inn i søknaden er det viktig at dere sjekker at arealene dere søker på er i de riktige soner og tiltaksklasser.

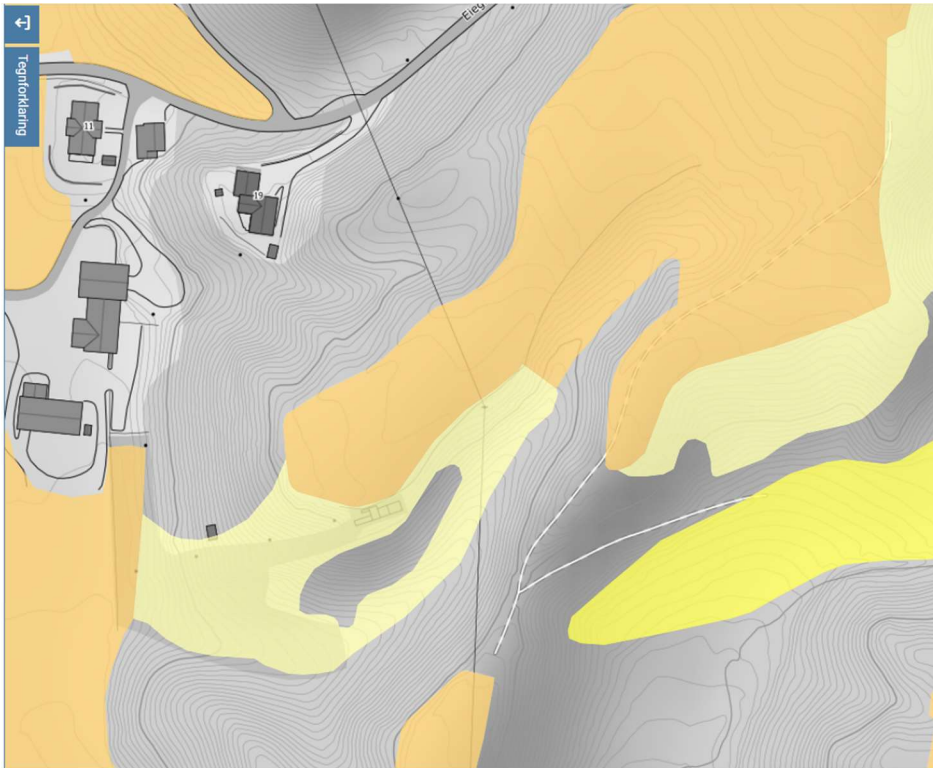
Les mer om det nye miljøprogrammet [her](#).

Søknadssystemet åpner 15. september, og søknadsfrist er 15. oktober. NB! Dersom søknaden endres etter søknadsfrist blir det automatisk et trekk på kr 1000/dag etter fristen endringen gjøres. Ta kontakt med kommunen dersom du oppdager større feil etter at fristen har gått ut.

RIKTIG JORDBRUKSAREAL (AR5) I KARTET?

Ut fra bestemte kriterier er det landbrukskontoret som vurderer og avgjør hva slags markslag som finnes på ulike areal. Kriteriene er gitt i systemet *AR5* (opprinnelig "arealressurskart i målestokk 1:5000), som er et heldekkende, nasjonalt kart som beskriver arealressursene ut fra produksjonsgrunlaget for jord- og skogbruk. Jordbruksarealer (fulldyrket og overflatedyrket jord, og innmarksbeite) er tilskuddsberettiget dersom arealene drives etter en viss standard, jf. jordbruksavtale og forskrift om produksjonstilskudd.

Klassifiseringen som gjelder er den du finner i gårdskart. Oransje er fulldyrket jord, mørk gul er overflatedyrket jord, og lys gul er innmarksbeite.

Dersom du mener det er feil i kartet, så ta et utsnitt av der du mener det er feil, og send det til landbrukskontoret, så tar vi en utsjekk av det.

De aller fleste henvendelser vi får, og feil vi oppdager i kartet omhandler innmarksbeiter. Dem er de vanskeligste å klassifisere, og der det skjer forandringer over tid. Nibio har gitt ut en kort veileder som sier noe om innmarksbeitene:

[Beiterettleiar_Nibio_20200515.pdf](#)

Spørsmål knyttet til arealklassifisering kan rettes til Randi Brænd ved landbrukskontoret. Frist for å endre markslag i kartet for gjeldende søknadsrunde for produksjonstilskudd er medio august.

NYTT OG NYTTIG

NY MEDARBEIDER PÅ LANDBRUKSKONTORET

I august er vi så heldig å få inn en ny medarbeider på landbrukskontoret. Astrid Alice Haug bor i Vingelen og hun starter hos oss i uke 33. I dag jobber hun for Statskog SF, og har tidligere jobbet som blant annet nasjonalparkforvalter for Forollhogna Nasjonalparkstyre. Vi er veldig glade for at Astrid har takket ja for å jobbe hos oss, og vi er sikre på at hun vil styrke kontoret med sitt blide åsyn og formidable kompetanse. Velkommen skal du være.

ÅPNINGSTIDER I SOMMER

Landbrukskontoret er åpent i hele sommer, men vi vil ha redusert bemanning i enkelte perioder. Det kan medføre til at døra i perioder er stengt når vi er ute på befaringer. Avtal gjerne besøk på forhånd, så er du sikker på å møte rett saksbehandler når du tar turen.

Ring landbrukskontoret sitt sentralnummer på 62 84 90 60 for å få informasjon om hvem som er på jobb.

BONDENS NETTVERK

Når kriser oppstår eller belastningen blir for stor i livet til en bonde, kan det lett bli overveldende. Jobb, familieliv og fritid er så tett knyttet sammen at det er vanskelig å få bearbeidet det som har skjedd. I slike situasjoner kan det være godt å få hjelp utenfra.

En bonde har et stort ansvar hver eneste dag. For alle bønder kan det oppstå en situasjon eller en enkelthendelse som gjør at det er vanskelig å håndtere alt alene. Da kan en søke hjelp!

Bondens nettverk omfatter aktører som kan være til hjelp i ulike situasjoner. Se linken for å få oversikt over kontaktpersoner i de enkelte kommunene og NLR.

<https://www.alvdal.kommune.no/tjenester/naring-landbruk-og-miljo/landbruk/bondens-nettverk/>

Postadresse
Gjelen 3
2560 ALVDAL

Besøksadresse
Storsteigen VGS
E-post: postmottak@alvdal.kommune.no

Telefon
62 48 90 60

Org.nr: NO 939984194 MVA
Bankgiro: 1895.06.00140
Kto.skatt: 7855.05.04382

HØSTENS «ETABLERERKURS» I NORD-ØSTERDALEN

Oppstart tirsdag 17. oktober 2023.

Kurset passer for gründere med nye ideer eller etablerte bedrifter som ønsker å satse på nye produkter, tjenester eller markeder.

Kurset gjennomføres på tirsdager over 5 kurskvelder. Dette er en kombinasjon av digitale og fysiske samlinger på Tynset.

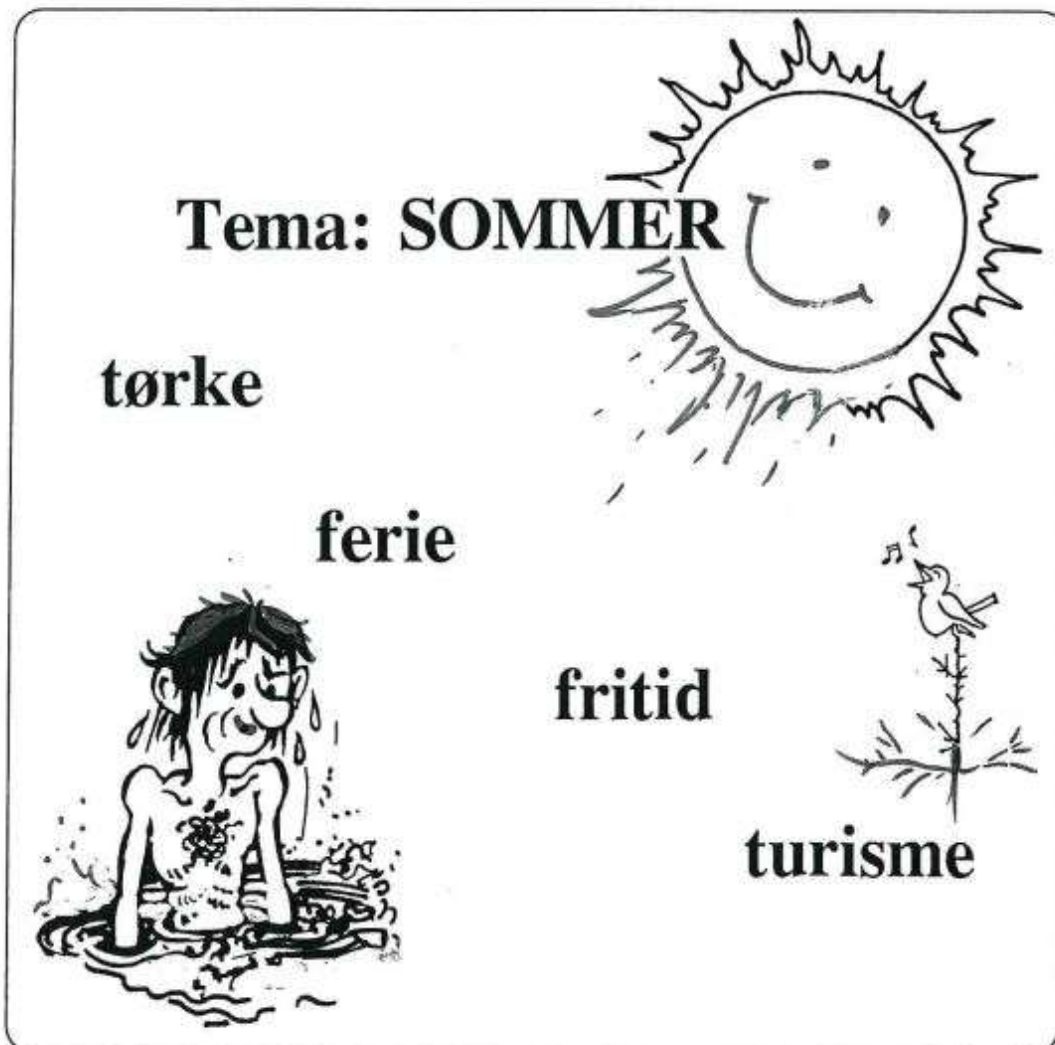
Påmeldingsfrist 10. oktober. Deltakeravgift kr 1100,-.

Se nettsiden [Etablererkurs Nord-Østerdal - Etablererkurs innlandet](#)

VIKTIG DATOER HØSTEN 2023

Frist for spredning av husdyrgjødsel uten nedmolding	1. september
Søknadsfrist SMIL-tilskudd	15. september
Etablererkurs, påmeldingsfrist	10. oktober
Søknadsfrist Regionalt miljøtilskudd, RMP	15. oktober
Søknadsfrist for Produksjonstilskudd i jordbruket del 2	15. oktober
Søknadsfrist avlingsskade	31. oktober
Frist for spredning av husdyrgjødsel med nedmolding	1. november
Søknadsfrist Organisert Beitebruk	15. november

DYKK I ARKIVET

Postadresse
Gjelen 3
2560 ALVDAL

Besøksadresse
Storsteigen VGS
E-post: postmottak@alvdal.kommune.no

Telefon
62 48 90 60

Org.nr: NO 939984194 MVA
Bankgiro: 1895.06.00140
Kto.skatt: 7855.05.04382

AVLINGSSVIKT

på grunn av tørke, sommeren 1992.

Etter to spesielt gode avlingsår, rammes distriktet i år av omfattende tørkeskader. I Tynset varierer avlingene sålangt svært mye. I de lavliggende områder, der det tradisjonelt høstes i to omganger, ble det i år høstet en tidlig førsteslåt, ca 15 - 30 % under det normale. Avlingsnivået varierer også her, med relativt gode avlinger på nyvendte arealer i djuplendt jord med god råmetilgang, og svært lite avling i områder med skinnere jordsmonn. Eldre eng på nydyrka og bakkeplanerte arealer var hardest skadd av tørken. De fleste har nå gjødslet for etterslåt, men det er nødvendig med mye regn NÅ for å få igang gjenveksten.

I høyereliggende områder, der det normalt høstes ei avling for sesongen, er situasjonen mer alvorlig. Avlingsreduksjoner på 50 - 70 % sålangt er ikke uvanlig. Vårbeitet, eldre eng er hardest rammet. Enga er nå i blomstring med svært tynt og kort plantedekke. Høsting av det som er, med overgjødsling for å ta ei avling til, anbefales på de mest nyvendte arealene. Dette er også avhengig av rikelig nedbør i nærmeste framtid.

Områder som tidligere er benyttet til beite, høstes nå til vinterfor. Arealer som er beitet, har liten og ingen gjenvekst. Ved utmarksbeiting er tilgang på drikkevann et problem i enkelte områder. Reduksjon av dyretallet blir nødvendig i mange tilfeller.

Landbrukskontoret har til nå mottatt ca 45 meldinger om avlingsskader. Det er viktig at det gis melding om skader slik at kontoret får best mulig oversikt over situasjonen. Skademeldingene danner videre grunnlaget for eventuell søknad om avlingsskadeerstatning. Skader som overstiger 40 % av ei beregnet normalårsavling, kan søkes erstattet.

Når det gjelder kjøp og salg av grovfor, er landbrukskontora behjelpelig med formidling. I første omgang noteres både kjøpere og selgere som ikke har oppnådd egne avtaler. Aktuelle forslag og mengder blir registrert. Meld fra til landbrukskontoret også om dette.

Til slutt ei **GOD** nyhet:

DET REGNER UTE !!!

BJØNN I GAMMELDALEN

Bjørn har de siste 14 dagene herjet blant saueflokkene i Gammeldalen. Hittil er det funnet/registrert 22 sauer som er tatt av bjørn i beiteområdene til Vola/Hobdseteråsen og Gammeldalen sankelag. De fleste kadavrene er funnet på vestsiden av dalen i området mellom Storfloen - Knausen.

Erling Birger Semmingsen og Henning Sandmæl er de av saueierne som har lidt de største tapene.

Den første søknad om fellingstillatelse på bjørnen ble avslått av Fylkesmannen. Sankelagene har imidlertid sendt ny søknad på fellingstillatelse idag 9. juli.

Sankelagene har fått kr. 10.000,- av Fylkesmannen til ekstraordinært tilsyn i området, men dette er langt fra nok til å dekke saueiernes arbeidsinnsats med ekstra tilsyn og registrering av kadaver.

Pr. idag har saueierne hatt henimot 300 timer i ekstra tilsyn i området.

LEDER

Sommeren er over oss, og akkurat nå sildrer et fint regn ned over Tynsetbyen. Et vakkert syn i en ellers ekstrem tørr sommerhverdag. Kanskje er dette begynnelsen på redningen av årets vinterfor ? Det kan bare den nærmeste framtida gi svar på.

Med sommeren følger den "søte" ferie- og fritid, eller hva ? Overflod av fritid i sommerhalvåret er ikke det som er mest betegnende for de som har yrket sitt i landbruket. Våren og sommeren går omtrent i ett, med lammning (for noen), våronn, slått og de daglige gjøremålene på gården i tillegg. Kanskje drives det med litt turisme også, såkalt tilleggsnæring, ved siden av alt det andre.

Velger en å satse på bondeyrket, så velger man samtidig en livsstil som er noe annerledes enn for den jevne mann og kvinne. Det er sjølsagt både positive og negative sider med dette livet, men man skal aldri glemme at valget til sjuende og sist er ens eget.

Hva vet så "andre folk" om bøndernes hverdag generelt, og i sommerhalvåret spesielt ? Har de noen reell mulighet til å få innblikk i denne hverdagen ? Snakker bønder kun med andre bønder, eller er kontaktflata større enn som så ?

Jeg har en mistanke om at vi i liten grad klarer å formidle til almenheten den faktiske situasjonen som er betegnende for en bondes jevne hverdag. Sjansen ligger imidlertid der, faktisk klar til å gripes fatt i, hvis vi virkelig ønsker denne formidlingen.

Gjennom å drive med aktiv bygdeturisme kan "folk utenom næringa" trekkes med i arbeidsoppgavene på gården.

Kanskje bøndene må bli flinkere til å vise fram hva de egentlig driver med til daglig, i tillegg til å trekke i finstakken og servere setermat, når turistene kommer til gården.

Kanskje må stoltheten over bondeyrket få en mer dominerende plass i en bondes liv, og dermed medføre en mer positiv holdning til vår egen hverdag.

Videre må bondebefolkningen kanskje også åpne øynene for at andre folk i lokalsamfunnet kan ha noe å tilføre landbruket. Er vi villige til å slippe dem innpå oss og vår livsstil, eller ønsker vi å holde en viss avstand ?

Spørsmålene er mange, svarene kanskje likeså. La tankene fare, hvordan er situasjonen hos nettopp deg ? Bonde bli ved din evigvarende lest, eller en ny og bedre sådan ?

Tenk det regner fortsatt ! GOD SOMMER !!

Ylva Sneltvedt
jordbrukssjef

LANDBRUKSKONTORETS FACEBOOK-SIDE

Ut over kontorets nettsider via kommunenes hjemmesider, har vi også en egen Facebook-side som flere og flere, både i og utenfor landbruket i kommunene våre, følger med på. Alt fra nyhetsoppslag til informasjon om søknadsfrister og aktuelle fakturer/fagmøter lenker vi fortløpende opp – etter beste evne, så følg oss gjerne!

Klikk deg inn på: <https://www.facebook.com/landbrukAlvdalTynset/>

STABEN VED LANDBRUKSKONTORET

Kontaktinformasjon:

Landbrukskontoret sitt felles sentralbord; tlf; 62 48 90 60

- Mariann Totlund, 480 11 794 / mariann.totlund@alvdal.kommune.no
- Ylva Sneltvedt, 419 31 176 / ylva.sneltvedt@alvdal.kommune.no
- Kristian Lund-Vang, 906 67 974 / kristian.lund-vang@alvdal.kommune.no
- Randi Brænd, 477 91 518 / randi.braend@alvdal.kommune.no
- Marit Eggen, 959 34 392 / marit.eggen@alvdal.kommune.no
- Anders Jensen, 477 91 517 / anders.jensen@alvdal.kommune.no
- Birgit Elise Arnegard, 94145652 / birgit.elise.arnegard@alvdal.kommune.no

Rektorboligen ved Storsteigen VGS er kontorstedet vårt, på utsiden av rv. 3 gjennom Alvdal, sør for brua over Glomma. Velkommen innom!

Har du tilbakemeldinger på utgivelsen, eller tips til saker vi bør skrive om – ta kontakt med oss.

**Vi ønsker med dette
alle en riktig god sommer!**

